

Post- och telestyrelsen
my.bergdahl@pts.se

Synpunkter på rapporten *Utredning av användning av frigjort frekvensutrymme i samband med övergången till marksänd digital-TV.*

Konsultföretaget Netlight har fått i uppdrag av Post- och telestyrelsen att ta fram ett underlag som belyser tänkbara tillämpningsområden för det frekvensutrymme som frigörs vid övergången till marksänd digital-TV. Tillämpningsområdena har analyserats utifrån såväl ekonomiska aspekter som värde för konsumenter och samhälle. PTS har inbjudit allmänheten att kommentera rapporten och Radio- och TV-verket vill härmed lämna sina synpunkter.

Radio- och TV-verkets inställning i frågan om användning av frigjort frekvensutrymme är att detta i första hand bör användas för rundradiosändning av ljudradio och TV till allmänheten. Utgångspunkten för verkets inställning är värnandet om yttrandefriheten och de fördelar för mångfalden som ett brett utbud av TV och radio kan tillföra samhället. I detta sammanhang vill verket erinra om 3 kap. 1§ andra stycket Yttrandefrihetsgrundlagen som föreskriver att det allmänna ska eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet. Det bör även understrykas att marksändningar utgör basen för distribution av TV i allmänhetens tjänst. (Se proposition 2005/2006:112 Viktigare än någonsin! Radio och TV i allmänhetens tjänst 2007-2012.) Samtidigt innebär teknikutvecklingen och medborgarnas ändrade mediekonsumtionsvanor att mångfalds- och yttrandefrihetsaspekterna måste ses i ett vidare perspektiv. Hur det frigjorda frekvensutrymmet används blir därför en mycket viktig fråga och det finns uppenbara risker med att helt överlåta till marknaden att bestämma över val av teknik och användningsområde utan att också samtidigt försäkra samhällets intresse av bland annat tillgänglighet och geografisk jämlikhet.

När det gäller rapporten är Radio- och TV-verket väl medvetet om de svårigheter som är förknippade med att göra ekonomiska värderingar av olika alternativa användningsområden för frigjort frekvensutrymme. Inte minst är det problematiskt att vissa av de jämförda teknikerna befinner sig i olika stadier av kommersiell utveckling. Det är t ex svårt att förutspå hur mobil-TV kommer att användas av konsumenterna och vilka inkomster som kan genereras i olika led. Därför är det viktigt att rapporten också presenterar en genomgång av de samhällseffekter som de olika användningsalternativen ger upphov till. Radio- och TV-verket anser att rapporten på ett förtjänstfullt sätt tar hänsyn till de olika aspekter som måste beaktas vid denna typ av utredning. De värderingsmodeller som används för att komma fram till det ekonomiska värdet av olika tillämpningsalternativ bör dock ses mot bakgrund av de svårigheter som är förknippade med en bedömning av ännu ej kommersiellt etablerade tekniker. Vidare skulle det vara intressant att i detta sammanhang också göra en värdering av omsättningspotentialen för digital ljudradio.

Mer TV

Ett av alternativen för användning av frigjort frekvensutrymme som presenteras i rapporten är att erbjuda fler TV-kanaler i det digitala marknätet. Sett till marknadseffekterna är det primära att fler innehållsleverantörer ges möjlighet att komma in på marknaden. Marknätet spelar en allt större roll på den svenska TV-marknaden och en plats i marknätet anses av många innehållsleverantörer vara en förutsättning för att kunna etablera sig på TV-marknaden. Radio- och TV-verket har vid de senaste tillståndsomgångarna noterat ett stort intresse för att få tillstånd att sända digital-TV i marknätet vilket tyder på ett stort förtroende för de kommersiella möjligheterna på denna plattform.

Rapporten uttrycker att mer TV i marknätet riskerar att försvåra teknikutvecklingen och att försvaga marknätets konkurrenskraft gentemot andra plattformar i slutkundsledet. Resonemanget bygger på att en snar utökning av kanalutbudet med standardupplösnings-TV enligt Mpeg-2-komprimering riskerar att omöjliggöra en gradvis övergång till Mpeg-4. Diskussionen om hur en gradvis övergång till Mpeg-4 kan göras är mycket viktig för marknätets framtida utveckling. Mpeg-4 frågans hantering kan få långtgående konsekvenser för den framtida konkurrensen mellan de olika digitala distributionsplattformarna. Om frigjort utrymme skulle användas för mer TV (SDTV eller HDTV) med krav på Mpeg-4 komprimering skulle en successiv övergångsprocess kunna inledas, utan parallellsändningar. Tillgången till det nya Mpeg-4 innehållet skulle kunna initiera en process där TV-konsumenterna börjar byta ut sina mottagare. Radio- och TV-verket anser därför att rapportförfattarna möjligen underskattar de positiva samhälls- och marknadseffekter som mer TV skulle kunna innebära.

HDTV

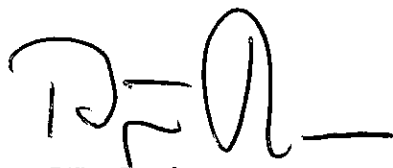
Radio- och TV-verket instämmer i konstaterandet att om det digitala marknätet skall kunna konkurrera om de kunder som önskar HDTV skulle åtminstone delar av det frigjorda frekvensutrymmet behöva avsättas till detta tillämpningsområde. En övergång till Mpeg-4 bedöms enligt rapporten vara en förutsättning för att kunna erbjuda HDTV, något som innebär att konsumenterna behöver införskaffa nya digital-TV-boxar för att få tillgång till den nya tjänsten. Detta innebär att en stor del av de nuvarande marknätskunderna självmant kommer att göra övergången till Mpeg-4, vilket i sin tur underlättar för en framtida övergång för hela marknätets TV-utbud. Enligt rapporten blir de långsiktiga nettoeffekterna av HDTV i marknätet positiva på tillgängligt frekvensutrymme. Radio- och TV-verket instämmer i denna analys.

Mobil-TV

När det gäller mobil-TV vill Radio- och TV-verket åter påpeka att det kan vara mycket vanskligt att göra uttalanden om de ekonomiska effekterna av mobil-TV, framförallt på grund av att mediet ännu inte är kommersiellt etablerat och några användarmönster inte kan läggas till grund för bedömningarna. Det är heller inte fastslaget vilka regulativa förutsättningar som ska gälla för mobil-TV. (jfr radio- och TV-lagsutredningens slutbetänkande, SOU 2006:51) Likväl finner Radio- och TV-verket inte anledning att ifrågasätta rapportförfattarnas tillvägagångssätt vid bedömningen av omsättningspotentialen för mobil-TV. Möjligen kunde yttäckning utgöra en viktigare parameter i underlaget, i någon form av kombination med befolkningstäckning. Radio- och TV-verket instämmer i bedömningen av de positiva samhällseffekterna för mobil-TV, framförallt att tekniken möjliggör en ny kontaktyta med tillgång till informationstjänster med värde för geografisk och demografisk jämlikhet.

FWA – trådlöst bredband för fast access / Mobilt bredband

Radio- och TV-verket har inga närmare synpunkter eller kommentarer till dessa två delar av rapporten.

Björn Rosén
Generaldirektör

Linus Fredriksson
Föredragande

I den slutliga handläggningen har även avdelningschefen Peter Schierbeck deltagit.